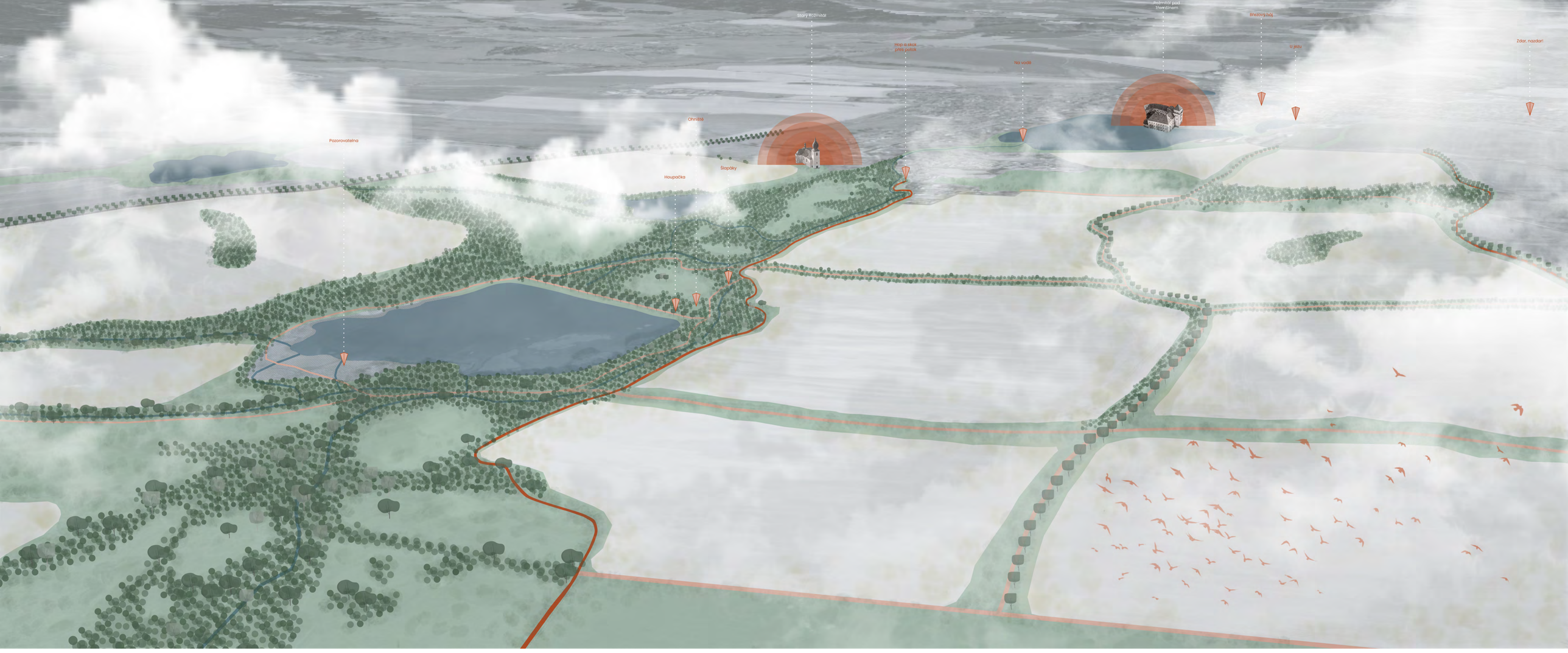

FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT V PRAZE

ateliér Salzmann & Bečvářová | ls 2021/2022 | AT5 & ATV

LUCIE FLANDERKOVÁ & JESSICA KLEISTNEROVÁ

KRAJINOU RYBNIČNÍHO PŮLMĚSÍCE

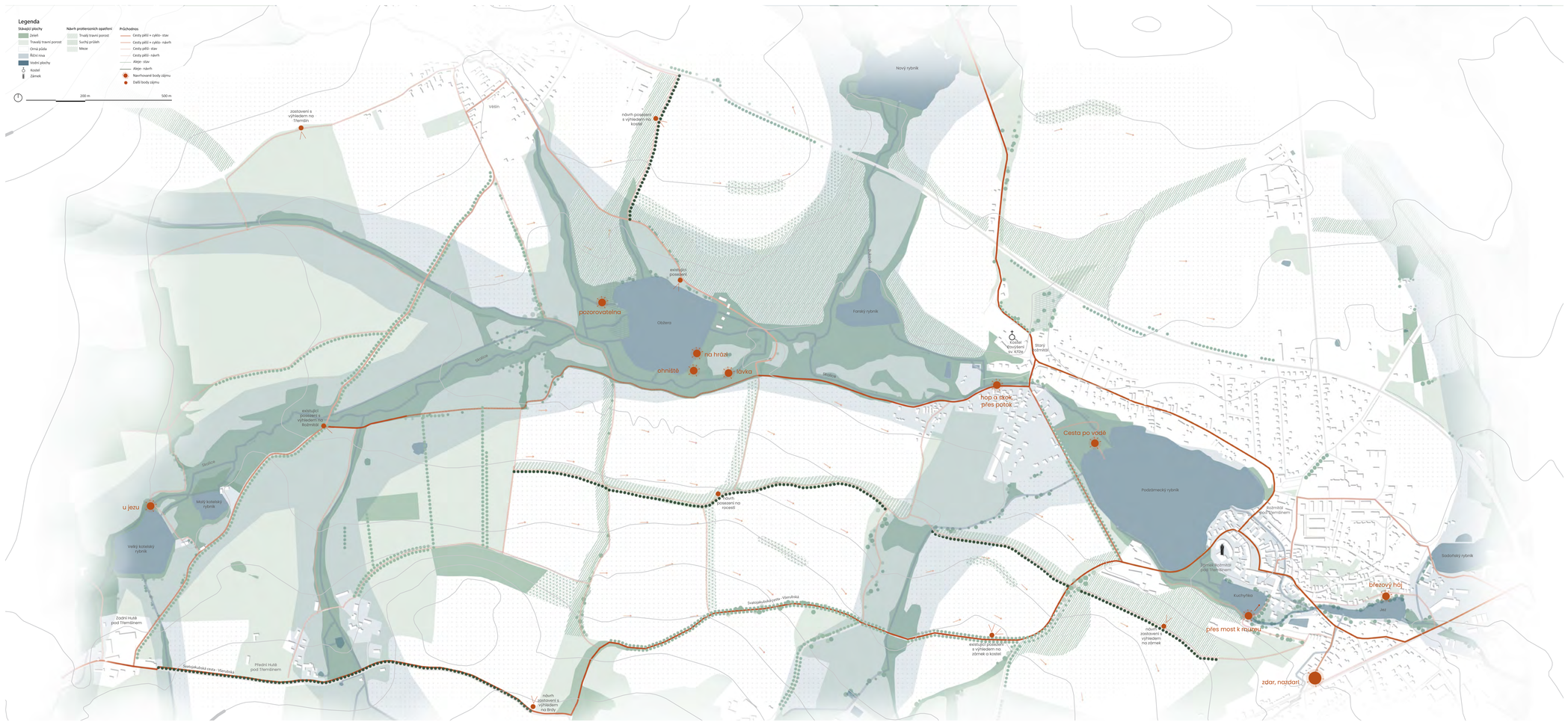

krajina

KRAJINÁŘ | LUCIE FLANDERKOVÁ

Za svůj cíl jsme si v tomto projektu zadala koncepci velkého měřítka pro krajinu Rožmitálu. Páteří celého projektu se stal rybniční půlměsíc ležící pod brdskými hřebeny.

Prvotní myšlenkou bylo přitáhnout pozorovnost místních k vodní hladině. Vnímala jsme, že v současné době sice žijí blízko vody, ale dostatečně nevyužívají její potenciál. Vytypovala jsme tedy několi míst podel rybníků a vodního toku, které jsme se rozhodla zatraktivnit a přitáhnout k nim pozorovnost místních i turistů. Většinou se jednalo o velmi lehké zásahy v krajině.

Současně na to se navázalo hledání prostupnosti územím. Uvědomila jsme si, že Rožmitálu a přilehlým obcím chybí propojení a pěší okruhy pro každodenní vycházky. Na základě historických map a současné potřeby členění krajiny byla vytyčena nová cestní síť.

Třetím tématem, kterému jsme se chtěla věnovat byla retence vody v krajině. V současné době veškerá vody z Brd stéká do řeky Skalice a přilehlých rybníků a odtud odtéká dál z krajině. Území Rožmitálu se nepotáký s velkými územními celky či příliišným zoráváním říční nivy, ale přesto jsou zde navrhovány zásahy, které by retenci vody mohly ještě zelepšit. Většina těchto opatření je navázána na cestní síť, aby se v krajině vytvářelo co nejméně nových struktur.

Díky spolupráci s architektem dostala celý tento projekt ještě větší význam. Díky společným diskuzím jsem měli možnost nahlédnout na problemtiku z různých úhlů pohledů a propojit tak krajinu a město jako jeden fungující celek.

město

ARCHITEKT | JESSICA KLEISTNEROVÁ

Pro svůj návrh ve městě Rožmitál jsem si zadala za úkol najít městu nové potenciální centrum, jakožto místo setkávání, pořádání kulturních akcí, nebo kam zajít za hezkého počasí, a to jak pro turisty, tak především pro místní.

Zcela přirozeně padla karta na trojúhelníkový pozemek, ze kterého se vykluba bývalá sokolovna stále ve vlastnictví města. Její poloha blízko historickému centru, skoro uprostřed obce a ještě s napojením na hlavní komunikaci bylo jasným argumentem proč právě zde.

Sokolovna ale chátrá. Je to potenciál v majetku města, který by mohlo přinést nový impulz. Může se stát bodem, kde se potkávají světy místních a turistů. Dopravní napojení k tomu přímo vybízí. Při hlavní silnici jde jen o zajištění možnosti zaparkovat v rozumné míře a s dbaním na dostatečnou retenci.
Turisté zde mohou navštívit informační centrum, a vydat se po přírodních i historických stopách Rožmitálu.
Sokolovna ale má co nabídnout i místním. Disponuje sálem pro různé kulturní akce, malým sálem i foyer a po zvolení vhodného dělení zde mohou fungovat až 3 provozy odděleně.

Pozemek je v mírném svahu, to přímo vybízí k tvoření pobytových terénních schodů, nebo dokonce amfiteátru, který dokáže fungovat třeba i jako atrakce a prolézačka pro děti.
Poměrně důležitým prvkem je terasa, která vybíhá z boku sokolovny a rozšiřuje tak pobytový prostor ven.

Ve spolupráci s krajinářem jsem měl možnost nahlédnout do problematiky, se kterou se potýkají, a to hlavně témata jako eroze, zadržování vody v krajině a narušování přírodních bioko ridorů.

Při navrhování nové cestní, která logicky navazuje na protierozní opatření, vznikají různé dlouhé okruhy, které můžou místní i turisté užívat. Na jejich trase jsem se spolupodílela na tvorbě prvků, které by místo dělaly atraktivnější a ponoukali k výletům. Platí, že čím dále jsme od města, tím menší zásahy josu navrhovány.

CESTNÍ SÍŤ

Na protierozní opatření logicky navazuje tvorba nové cestní sítě. Zajištění průchodnosti území je jedno z hlavních témat návrhu. Vytváření nových okruhů s možností variací okruhů. Hlavním motivem byl pohyb podél vody a rybníků. Pro zatraktivnění zde jsou vytyčeny tzv. body zájmu, které jsou součástí návrhu.

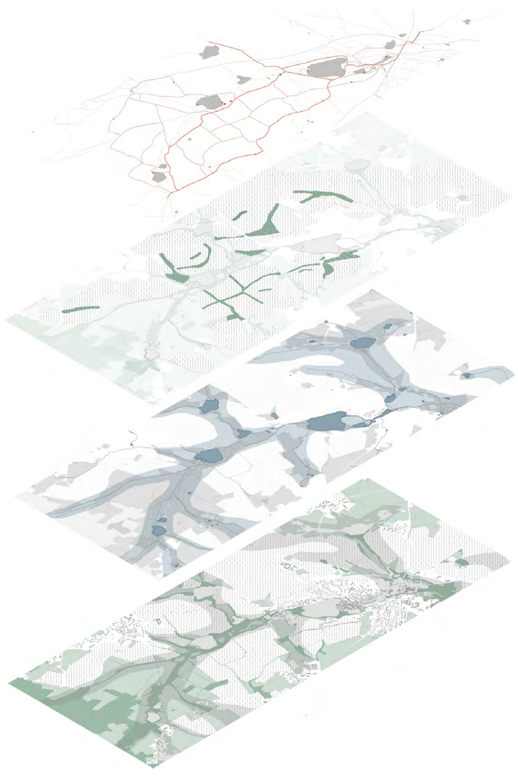

PROTIEROZNÍ OPATŘENÍ

Cílem bylo vytipovat problémová místa s nejvyšší ztrátou půdy , na nich zamezit rychlému odtoku vody. Protierozní opatření jsou různého charakteru. V návrhu jsou užívány zatravněné údolnice, meze nebo průlehy s jednostranným stromořadím. Všechna tato opatření zajišťují zpomalení pohybu vody a její retenci na daném místě.

VODA

Soustavu rybníku v Rožmitále vnímáme ve dvou rovinách. Krajinný charakter volné nezastavěné nivy, který tvoří většinovou část. Těmto částem je z našeho pohledu důležité zajistit jejich ekologickou stabilitou, ale současně rozvinout prostupnost tímto územím a zlepšit hospodaření v říční nivě a přilehlých zemědělských plochách.
Druhým typem území je říční krajina městského charakteru, ta je zde dána historicky. Město vstupující do říční nivy může být negativním zásahem, ale i vytvářením jedinečných hodnot. V Rožmitále se potkává obě tyto varianty a je třeba s tím citlivě pracovat.

LAND-USE

Krajina Rožmitálu je poměrně dobře členěná a velká část zemědělských ploch je zatravněna. Přesto na mnoha místech dochází k erozi orné půdy v důsledku odtokových poměru. Ve výkrese je vyznačena i výnamná říční niva, která by v rácmi land_use měla být respektována a zatravněna.

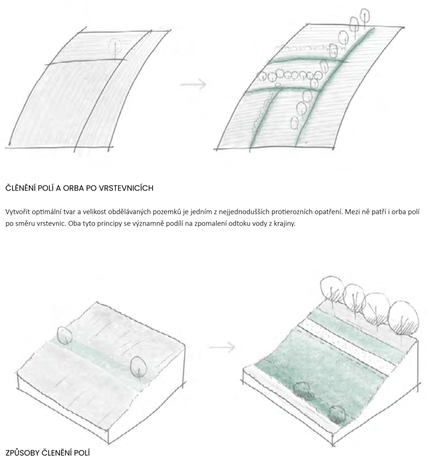

ČLENĚNÍ POLÍ A ORBA PO VRSTEVNICÍCH

Vytvořit optimální tvar a velikost obdělávaných pozemků je jedním z nejjednodušších protierozních opatření. Mezi ně patří i orba polí po směru vrstevnic. Oba tyto principy se významně podílí na zpomalení odtoku vody z krajiny.

ZPŮSOBY ČLENĚNÍ POLÍ

Konkrétními způsoby členění polí mohou být meze, stromořadí či např. suché poldry. Ty by měly být vedeny souběžně s vrstevnicí, pole tak rozčlení, voda při přívalovém dešti do něj nateče a vsákne se přímo do pole.

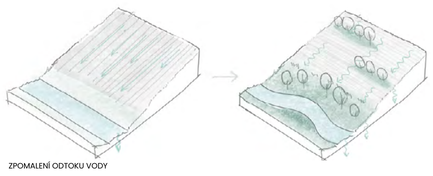

ZPOMALENÍ ODTOKU VODY

Již výše zmiňovaným dalším způsobem členění polí jsou meze. Měly by být také vedeny po vrstevnici a rozmístěny tak, aby umožnili průjezd techniky. Meze jsou významným útočištěm pro místní zvěř.

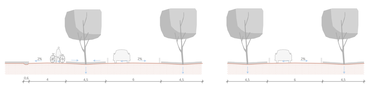

extravilán_hlavní silnice_propojení pro pěší a cyklo_m1_200

extravilán_hlavní silnice_m1200

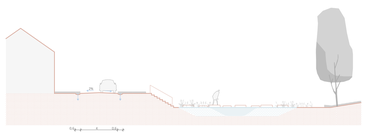

intravilán_napojení obslužné komunikace na místní tok Skalice_m1_200

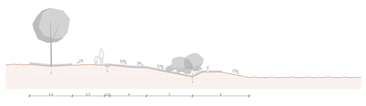

polní cesta_se stromořadím a suchým průlehem_m1_200

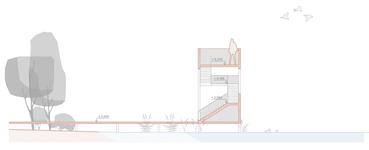

cesta mokřadem_zastavení_ptačí pozorovatelna_m1_200

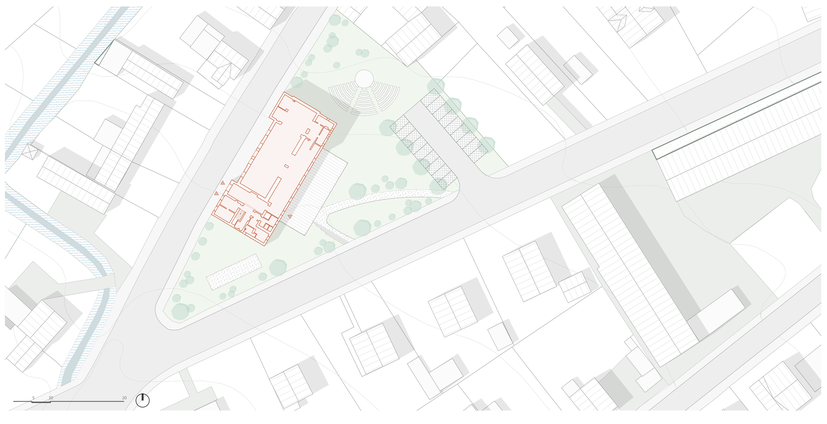

situace_sokolovna_m1_500

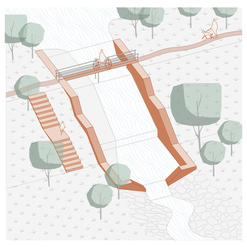

JEZ

Umíme vytvoření jez odvádějící vodu z Velkého kotelského rybníku do Malého kotelského rybníku.
Vnímáme ho jako trochu opomenuté místo, samy jsme se shodly, že bychom tam jako dětí strávily celé léto.
Zásah ve formě pouhé zpřístupnitelnosti vodní hladiny by mohl takové místo udělat novým hřištěm.

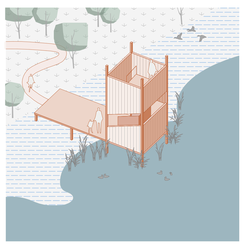

PTAČÍ POZOROVATELNA

Rybník Obděra je místem často vyhledávaným obyvateli Rožmitálu.
Hráz podél rybníka vytváří nezaměnitelný ráz, který tahle krajina má. Podpora takového místa s výhledem může vypadat i jako rozhledna či pozorovatelna života, který se kolem rybníků odehrává, a to nejen na hladině, ale i v rákosí a mokřadech kolem nich.
K pozorovatelně vede právě skrze zmiňovaný mokřad povalový.

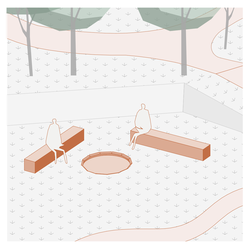

OHNIŠTĚ

Rozdělávání ohně v přírodě je často ochranci přírody zmiňované téma. Předem určená místa s bezpečným ohništěm může nabídnout onu lákavou táborníckou atmosféru bez ohrožení lesa a přírody kolem nechtěně zaneseným požárem.

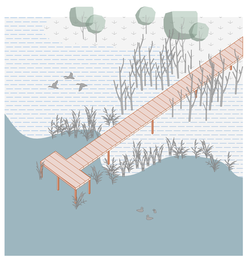

CESTA PO VODĚ

Podzámecký rybník hraje důležitou roli v krajinném i městském rázu. Na nyní zarostlých březích nabízíme možnost vyjít nad vodní hladinu a užít si výhled jak na rožmitálský zámek, tak na kostel Povýšení svatého Kříže ve Starém Rožmitálu.

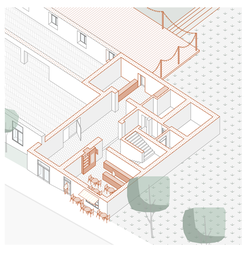

SOKOLOVNA

Zevnějšek budovy sokolovny neprojde zásadní změnou. Samozřejé je očištění od zbytečných přístavků z minulého století. Největší proměna přichází v rámci programu, který bude sokolovnu naplňovat. V přízemí vznikají dva vchody, aby budova dokázala splnit i bezbariérovost, ale aby i jednotlivé provozy mohly fungovat nezávisle na sobě. Sál a foyer zůstává beze změny, křídlo vpravo se zbavuje zbytečných příček, zazdívají se nebo naopak vybourávají se původní okna. Náplní má být kavárna/nová pobočka infocentra. Zatraktivnění tohoto místa může jednoduše přilákat turisty, kteří Rožmitál mohou začít považovat za nástupní místo do Brd, ale hlavně jde o přidanou hodnotu pro místní.

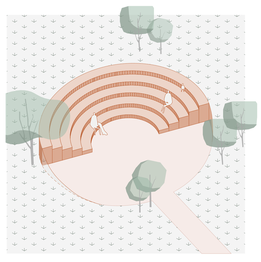

AMFITEÁTR
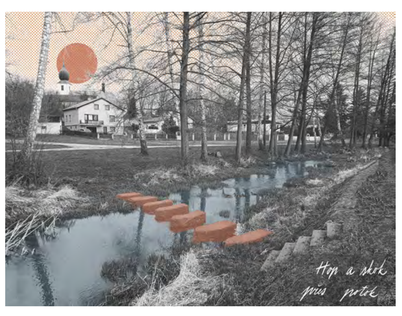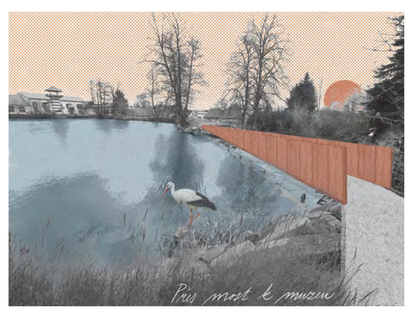
Svažitý terén vybízí ke tvorbě pobytových schodů a různých hřátek s terénními úpravami. Takové prvky totiž umožňují rozličné využití od sezení, hraní, běhání, skákání až po ležení a odpočívání.
Amfiteátry mohou sloužit i pro venkovní výuku, představení ochotnických divadelních sborů, koncerty, přednášky.
Materiálem se hodí něco odolného a stálého, co dobře stárne. Bílý beton bývá často užíván právě pro tyto vlastnosti. A jelikož se jedná o zásah městský, i použité materiály by tomu měli odpovídat.